

HINDI
(Gujarati Medium)

કેટેગરી

A

પરીક્ષાર્થીનો બેઠક ક્રમાંક

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

પરીક્ષાનો બ્લોક નંબર

--

પરીક્ષાર્થીની સહી

--

બ્લોક સુપરવાઈઝરની સહી

--

પરીક્ષાર્થીઓ માટે અગત્યની સૂચનાઓ	
(1)	તમને કહેવામાં ન આવે ત્યાં સુધી પ્રશ્ન પુસ્તિકા ખોલવી નહીં
(2)	પરીક્ષા દરમ્યાન પરીક્ષાર્થી પાસેથી કોઈ પણ સાહિત્ય ગાઈડ, માર્ગદર્શિકા, કાપલી, સ્લીપો, અન્ય હસ્ત લિખિત કે પ્રિન્ટેડ સાહિત્ય, મોબાઈલ ફોન, કેલક્યુલેટર, સ્પાય કેમરા, હેડ ફોન કે અન્ય વીજાણું ઉપકરણો હોવાનું જણાશે તો પરીક્ષાર્થીને ગેરલાયક ગણવામાં આવશે.
(3)	ચાલુ પરીક્ષા દરમ્યાન અંદરોઅંદર વાતચીત કરવી, અવાજ કરવો કે સુપરવાઈઝરની સૂચનાઓનું ઉલ્લંઘન કરવું તે ગેરશિસ્ત ગણાશે.
(4)	પ્રશ્નપત્ર મળે કે તરત જ ઉત્તરપત્ર (OMR SHEET) માં નિયત કરેલ જગ્યાએ પોતાનો બેઠક નંબર સ્વચ્છ અક્ષરે લખવો.
(5)	ઉત્તરપત્ર (OMR SHEET) માં નિશ્ચિત જગ્યા સિવાય પરીક્ષાર્થીએ પોતાનો બેઠક ક્રમાંક લખવો નહીં તથા પોતાની આગવી ઓળખ છતી થાય તેવી નામ સહિતની અન્ય કોઈ પણ પ્રકારની નિશાની કરવાની સખ્ત મનાઈ છે. તેમ છતાં પણ કોઈ પણ નિશાની કે ઓળખ માલૂમ પડશે તો તેને સંપૂર્ણ ગેરશિસ્ત ગણવામાં આવશે અને પરીક્ષા માટે ગેરલાયક ગણવામાં આવશે.
(6)	ઉત્તરપત્ર (OMR SHEET) ના પ્રમાણપત્રમાં પરીક્ષાર્થી તથા સુપરવાઈઝર બંનેની સહી ફરજિયાત છે. બંનેની સહી વિનાના ઉત્તરપત્ર (OMR SHEET) નું મુલ્યાંકન થશે નહીં. જેથી ઉમેદવારે સુપરવાઈઝરશ્રીની સહી અવશ્ય મેળવી લેવી.
(7)	પરીક્ષાર્થીએ બ્લ્યુ/બ્લેક બોલપોઈન્ટ પેનનો ઉપયોગ કરી શકાશે. અન્ય શાહી કે પેન કે પેન્સિલ તથા સફેદ શાહીનો ઉપયોગ કરી શકશે નહીં.
(8)	પ્રશ્નપત્રમાં આપેલ વિકલ્પોમાં કોઈપણ પ્રકારની નિશાની કરવી નહીં.
(9)	આ કસોટી પત્રમાં કુલ -200 પ્રશ્નો છે. પ્રત્યેક પ્રશ્નનો ઉત્તર A, B, C અને D પૈકી કોઈ એક છે. દરેક પ્રશ્ન માટે ચાર વિકલ્પો આપવામાં આવેલ છે. તમારે બધા જ પ્રશ્નોના ઉત્તર આપવાના છે. ઉદાહરણ તરીકે : ગુજરાતનું પાટનગર કયું છે ? (A) અમદાવાદ (B) ગાંધીનગર (C) વડનગર (D) પાટણ અહીં જવાબ (B) ગાંધીનગર જવાબ સાચો હોય, OMR SHEET માં વિકલ્પ (B) નું વર્તુળ ઘૂંટવાનું (Encode) કરવાનું થાય. A ● C D
(10)	પ્રત્યેક સાચા જવાબદીઠ 1 (એક) ગુણ મળવાપત્ર થશે. પ્રત્યેક ખોટા ઉત્તર માટે 0.25 ગુણ કપાશે (નેગેટીવ 0.25) જો ઉમેદવાર કોઈ પ્રશ્નનો ઉત્તર આપવા માંગતા ન હોય તો વિકલ્પ E પસંદ કરવાનો રહેશે. વિકલ્પ E માટે નેગેટીવ ગુણ રહેશે નહીં.
(11)	છેકછાકવાળા જવાબ તથા એકથી વધારે વિકલ્પમાં આપેલ જવાબ તથા બ્લેડ કે રબ્બર કે વાઈટનર (સફેદ શાહી) નો ઉપયોગ કરી બદલાવેલ જવાબ માટે 0.25 નેગેટીવ ગુણ મળશે.
(12)	પરીક્ષા પૂરી થયા બાદ ઉત્તરપત્ર (OMR SHEET) બ્લોક સુપરવાઈઝરને પરત કર્યા બાદ વર્ગખંડ છોડવાનો રહેશે. તેમ કરવામાં કસૂર થયેથી શિસ્ત ભંગના પગલાં ગણી પરીક્ષા માટે જે તે ઉમેદવારને ગેરલાયક ઠેરવવામાં આવશે.
(13)	આ પરીક્ષાનો સમય 180 મિનિટનો છે.
(14)	સૌથી યોગ્ય વિકલ્પ જવાબ તરીકે ધ્યાને લેવાશે.

रइ काम माटेनुं पेईज

- (1) 'સંવિધાનને વફાદાર રહેવાની અને તેના આદર્શો અને સંસ્થાઓના રાષ્ટ્રધ્વજનો અને રાષ્ટ્રગીતનો આદર કરવાની જોગવાઈ ભારતના સંવિધાનની કઈ કલમમાં દર્શાવવામાં આવી છે ?'
- (A) 51. ક (ક) (B) 51. ક (છ) (C) 51. ક (ડ) (D) 51. ક (ગ)
- (2) ભારતીય સંવિધાનના ભાગ-4માં 'રાજનીતિના માર્ગદર્શક સિદ્ધાંતો' ની જોગવાઈ કઈ કલમથી ક્યાં સુધીની કલમમાં કરવામાં આવેલ છે ?
- (A) 36 થી 45 (B) 35 થી 48 (C) 34 થી 50 (D) 36 થી 51
- (3) દરિયાના જળનું ઘનત્વ (Density) વધતું જાય છે, તેમ તેમ.....
- (A) ઉંડાણ અને ખારાશ ઘટે છે. (B) ઉંડાણ વધે છે અને ખારાશ ઘટે છે.
(C) ઉંડાણ ઘટે છે અને ખારાશ વધે છે. (D) ઉંડાણ અને ખારાશ વધે છે.
- (4) ભારતની પ્રાચીનતમ ક્રુટબોલ ટૂર્નામેન્ટ કઈ છે ?
- (A) સંતોષ ટ્રાફી (B) ડૂરંડ કપ
(C) રોવર્સ કપ (D) આઈ. એફ. એ. શીલ્ડ
- (5) હડપ્પા સંસ્કૃતિના પ્રમુખ સ્થળ 'લોથલ'ની શોધ કોણે કરી હતી ?
- (A) વી. ડી. શર્મા (B) યજ્ઞદત્ત શર્મા
(C) એસ. આર. રાવ (D) પ્રો. સુરજભાન
- (6) વધારે મેહસુલ પ્રાપ્તિ માટે કરવેરા ઉઘરાવવાના સંદર્ભમાં વિકાસના હેતુથી કયા કાળને પ્રમુખ માનવામાં આવે છે ?
- (A) મોર્યકાળ (B) ઉત્તર વૈદિકકાળ
(C) ગુપ્તકાળ (D) છઠ્ઠી શતાબ્દિ ઈસ્વી. પૂર્વ
- (7) પ્રાથમિક શિક્ષણમાં પ્રવેશ માટે લંબાવેલી મુદત, શાળાના શૈક્ષણિક વર્ષ શરૂ થયાથી કેટલા મહિના સુધીની રહેશે ?
- (A) 5 મહિના (B) 3 મહિના (C) 9 મહિના (D) 6 મહિના
- (8) રાષ્ટ્રીય શિક્ષણનીતિ-2020 માં સામાજિક અને આર્થિક રીતે પછાત વિસ્તારો માટે વિદ્યાર્થીઓ અને શિક્ષકનો રેશિયો કેટલો નિર્ધારિત કરેલ છે ?
- (A) 30:1 (B) 35:1 (C) 25:1 (D) 20:1
- (9) રાષ્ટ્રીય શિક્ષણનીતિ-2020માં નેશનલ ક્યુરીક્યુલમ ફ્રેમવર્કને કેટલા વર્ષમાં રીવાઈઝ્ડ અને અદ્યતન રાખવાની ભલામણ કરવામાં આવેલ છે ?
- (A) પાંચ વર્ષ (B) ત્રણ વર્ષ (C) આઠ વર્ષ (D) પ્રતિવર્ષ
- (10) 'જ્યાં સુધી માતૃભાષા (ગુજરાતી)ને હું ઉચ્ચ સ્થાન પર નહીં મૂકું ત્યાં સુધી હું પાઘડી નહીં બાંધું' એવું કોણે કહ્યું હતું ?
- (A) કવિ પ્રેમાનંદ (B) કવિ નર્મદ (C) કવિ કલાપી (D) કવિ સુન્દરમ્
- (11) 'વિશ્વ વસતી દિન' ક્યારે ઉજવવામાં આવે છે ?
- (A) 11 ઓગસ્ટ (B) 11 ઓક્ટોબર (C) 11 જૂન (D) 11 જુલાઈ
- (12) આગામી ઓલીમ્પીક કઈ જગ્યાએ યોજનાર છે ?
- (A) જાપાન (ટોક્યો) (B) ચીન (શાંઘાઈ)
(C) ફ્રાન્સ (પેરીસ) (D) ઈંગ્લેન્ડ (લંડન)

- (13) નવી ખાનગી માધ્યમિક શાળાની મંજૂરી કોણ આપે છે ?
 (A) જિલ્લાશિક્ષણાધિકારી (B) નિયામક, શાળાઓની કચેરી
 (C) શિક્ષણ સચિવ - શિક્ષણ વિભાગ (D) ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉ.મા. શિક્ષણ બોર્ડ
- (14) 'મારે ટોડલે બેઠો રે મોર' ગીતને કોણે ચિરસ્મરણીય કર્યું ?
 (A) દમયંતી બરડાઈ (B) મીનાબેન પટેલ
 (C) દિવાળીબેન ભીલ (D) ગીતાબેન રબારી
- (15) ભારતનું કયું નગર 'સિલિકોન વેલી' તરીકે જાણીતું બન્યું છે ?
 (A) દિલ્લી (B) મુંબઈ (C) કલકત્તા (D) બેંગલુરુ
- (16) હાલમાં ગુજરાતમાં વર્લ્ડ બેંકના વડા તેમજ અમેરિકાના ટ્રેઝરી સેક્રેટરીએ નીચે પૈકી કઈ શૈક્ષણિક સંસ્થાની મુલાકાત લીધી હતી ?
 (A) જી.સી.ઈ.આર.ટી. (B) વિદ્યા સમીક્ષા કેન્દ્ર
 (C) ગુજરાત યુનિવર્સિટી (D) આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી
- (17) દૂરવર્તી શિક્ષણમાં અભ્યાસ કેવી રીતે થઈ શકે ?
 (A) કોલેજ ગ્રંથાલયમાં છપાયેલી અધ્યયન સામગ્રી દ્વારા
 (B) જ્યાં રહેતા હોય ત્યાં માધ્યમો દ્વારા તથા છપાયેલી અધ્યયન સામગ્રી દ્વારા
 (C) કોલેજમાં અધ્યયનની વિવિધ પદ્ધતિઓ દ્વારા
 (D) કોલેજમાં હાજરી આપ્યા સિવાય સ્વપ્રયત્નો દ્વારા
- (18) 'શિક્ષણમાં સંપૂર્ણ ગુણવત્તા વ્યવસ્થાપન' પુસ્તકના લેખક કોણ છે ?
 (A) પ્રો. યશપાલ (B) ડૉ. ગુણવંત શાહ
 (C) પ્રો. મર્મર મુખોપાધ્યાય (D) ડૉ. ભદ્રાયુ વચ્છરાજાની
- (19) કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા શરૂ કરવામાં આવેલી 'વિદ્યાંજલિ' યોજના શાના માટે છે ?
 (A) વાંચન વિકસાવવા માટેની યોજના
 (B) શાળા પુસ્તકાલય સમૃદ્ધ બનાવવા પુસ્તક દાન માટેની યોજના
 (C) શાળાની વિવિધ શૈક્ષણિક પ્રક્રિયામાં રસ ધરાવતાં સમાજના વ્યક્તિઓ માટે શિક્ષણ દાન માટેની યોજના
 (D) નબળા બાળકોને દત્તક લઈ સઘન શિક્ષણ આપવાની યોજના
- (20) 21 મી સદીના પડકારોને પહોંચી વળવા માટે ડેલોર્સ રિપોર્ટ Learning The Treasure within માં શિક્ષણના કયા બે સ્તંભનો ઉલ્લેખ કર્યો છે ?
 (i) ટકાઉ વિકાસ પ્રાપ્ત કરતાં શીખવું.
 (ii) શાંતિપૂર્ણ સહઅસ્તિત્વ સિદ્ધ કરતાં શીખવું.
 (iii) શીખતાં શીખવું
 (iv) સહજીવન શીખવું
 (A) i, ii (B) i, iii (C) iii, iv (D) ii, iii
- (21) કયું લક્ષણ અવૈધિક શિક્ષણનું છે ?
 (A) પરીક્ષા અને સર્ટિફિકેટનું મહત્ત્વ (B) શીખવનારની ઉચ્ચ લાયકાત
 (C) બાળકમાં જીવન-કૌશલ્યોનો વિકાસ કરવાનો ઉદ્દેશ (D) સાક્ષરતા કરતાં આજીવિકાલક્ષી શિક્ષણ પર ભાર

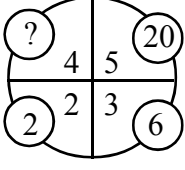
- (22) વર્ગ-શિક્ષણ દરમિયાન આદર્શવાદી શિક્ષક નીચેના પૈકી કઈ પદ્ધતિનો ઉપયોગ નહીં કરે ?
 (A) આગમન (B) ચર્ચા-સંવાદ (C) પ્રશ્નોત્તરી (D) પ્રવચન
- (23) ગાંધીજીએ આપેલી શિક્ષણની વ્યાખ્યામાં શિક્ષણનું કયું ધ્યેય પ્રગટ થાય છે ?
 (A) વ્યક્તિલક્ષી (B) સામાજિક (C) વિશિષ્ટ (D) આધ્યાત્મિક
- (24) “બાળક એ કંઈ પ્રૌઢની લઘુ આવૃત્તિ નથી.” - આ ગૃહીત/ધારણા કોણે રજૂ કરી ?
 (A) ડ્યૂઈ (B) રૂસો (C) પ્લેટો (D) સોક્રેટીસ
- (25) શિક્ષણના ત્રણ ‘વાદ’ અને તેમાં સ્વીકૃત થયેલા વિદ્યાર્થીના સ્વરૂપ અંગેના ખ્યાલોને યોગ્ય રીતે જોડો :
 1. આદર્શવાદ અ. સામાજિક સ્વરૂપ
 2. પ્રકૃતિવાદ બ. આત્મિક સ્વરૂપ
 3. વ્યવહારવાદ ક. શારીરિક સ્વરૂપ
 સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો.
 (A) 1-બ, 2-અ, 3-ક, (B) 1-અ, 2-ક, 3-બ,
 (C) 1-ક, 2-બ, 3-અ, (D) 2-બ, 2-ક, 3-અ,
- (26) “વાસ્તવના સ્વરૂપનું તાર્કિક અન્વેષણ એ તત્ત્વજ્ઞાન છે.” - આ વ્યાખ્યા કોણે આપી છે ?
 (A) ડૉ. રાધાકૃષ્ણાન્ (B) મહર્ષિ અરવિંદ
 (C) રવિન્દ્રનાથ ટાગોર (D) જે. કૃષ્ણમૂર્તિ
- (27) નીચેનામાંથી કઈ પ્રક્રિયા - સાચી રીતે આગળ વધે છે ?
 (A) તત્ત્વજ્ઞાન - શિક્ષણ ઉદ્દેશો - પાઠ્યક્રમ - અભ્યાસક્રમ
 (B) તત્ત્વજ્ઞાન - શિક્ષણ ઉદ્દેશો - અભ્યાસક્રમ - પાઠ્યક્રમ
 (C) શિક્ષણ ઉદ્દેશો - તત્ત્વજ્ઞાન - અભ્યાસક્રમ - પાઠ્યક્રમ
 (D) પાઠ્યક્રમ - અભ્યાસક્રમ - તત્ત્વજ્ઞાન - શિક્ષણ ઉદ્દેશો
- (28) “વિદ્યાર્થીમાં રહેલા સદ્અંશો, સદ્વૃત્તિઓ અને સુરુચિઓ જાગૃત કરવાનું, વિકસાવવાનું અને યોગ્ય માર્ગે વાળવાનું કામ કેળવણીનું છે ?” - આ વિચાર કોણે આપ્યો ?
 (A) વિનોબાજી (B) નાનાભાઈ ભટ્ટ
 (C) ગાંધીજી (D) શ્રી અરવિંદ
- (29) શિક્ષણની કઈ વિચારધારામાં વસ્તુ કરતાં વિચારને વધુ મહત્ત્વ આપવામાં આવે છે ?
 (A) પ્રકૃતિવાદ (B) આદર્શવાદ
 (C) વ્યવહારવાદ (D) અસ્તિત્વવાદ
- (30) વ્યવહારવાદ અનુસાર શિક્ષણ આપવાના હેતુઓ સંદર્ભે કયો હેતુ યોગ્ય નથી ?
 (A) બાળક અનુભવ મળતા જ નવા પ્રકારના જ્ઞાનનું સર્જન કરે છે.
 (B) બાળકમાં સર્જનાત્મક શક્તિનો વિકાસ કરવો જોઈએ.
 (C) બાળકનો આધ્યાત્મિક વિકાસ કરવો જોઈએ.
 (D) બાળકને સમસ્યા ઉકેલ રીતથી વાકેફ કરવો જોઈએ.

- (31) સમગ્ર જીવનની અગીયાર અવસ્થાઓ પૈકી નીચે આપેલી અવસ્થાઓને ક્રમાનુસાર ગોઠવો.
 (A) બાલ્યાવસ્થા
 (B) વૃદ્ધાવસ્થા
 (C) પ્રારંભિક પુખ્તાવસ્થા
 (D) મધ્યવય
 (E) પ્રારંભિક બાલ્યાવસ્થા
 (A) E, A, B, C, D (B) A, E, C, D, B (C) A, E, D, C, B (D) A, E, B, C, D
- (32) અધ્યાપન મનોવિજ્ઞાન
- (A) વાતાવરણની દેન છે.
 (B) વારસો અને વાતાવરણની વચ્ચેની આંતરક્રિયાનું પરિણામ છે.
 (C) વારસાનું અસરનું પરિણામ છે.
 (D) જે મનોવિજ્ઞાનના સિદ્ધાંતોના ઉપયોગ દ્વારા અધ્યયનની પ્રક્રિયાની સુધારણા માટે સિદ્ધાંતો અને નિયમો આપે છે.
- (33) અહં - આદર્શની રચના એ કઈ અવસ્થા દરમિયાન વ્યક્તિત્વ વિકાસનું લક્ષણ છે ?
 (A) તુરુણાવસ્થા (B) પ્રારંભિક બાલ્યાવસ્થા (C) ઉત્તર - બાલ્યાવસ્થા (D) વૃદ્ધાવસ્થા
- (34) સિદ્ધાંતો અને તેના જનકનાં સાચાં જોડકાં બનાવો.
 1) બહુ અવયવ સિદ્ધાંત a) ગોલમેન
 2) સાંવેગિક બુદ્ધિ સિદ્ધાંત b) સ્ટર્નબર્ગ
 3) બહુવિધબુદ્ધિ સિદ્ધાંત c) થર્સ્ટન
 4) ત્રિ-સ્વરૂપિય બુદ્ધિસિદ્ધાંત d) ગાર્ડનર
 (A) 1) c, 2) a, 3) d, 4) b (B) 1) a, 2) c, 3) b, 4) d
 (C) 1) d, 2) c, 3) b, 4) a (D) 1) a, 2) b, 3) d, 4) c
- (35) શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાનનું જ્ઞાન ધરાવતા શિક્ષક...
- 1) વિદ્યાર્થીની કક્ષાને અનુરૂપ અધ્યાપનની તૈયારી કરે છે.
 2) યોગ્ય ઝડપે આગળ વધે છે.
 3) શિક્ષક દ્વારા રજૂ થતું વિષયવસ્તુ વિદ્યાર્થીની ક્ષમતાને અનુરૂપ હોય છે.
 (A) (1) અને (2) સાચાં છે. (B) (2) અને (3) સાચાં છે.
 (C) (1), (2) અને (3) સાચાં છે. (D) (1) અને (3) સાચાં છે.
- (36) અધ્યયનના નિયમો (Laws of Learning) સંદર્ભે નીચે પૈકી કયો નિયમ લાગુ પડતો નથી ?
 (A) અસરનો નિયમ (B) પુનરાવર્તનનો નિયમ (C) ભૂલનો નિયમ (D) તત્પરતાનો નિયમ
- (37) કઈ અધ્યયન પદ્ધતિ દ્વારા વિદ્યાર્થીઓ 'કઈ રીતે શીખવું' તે શીખે છે ?
 (A) પ્રયત્ન અને ભૂલ (B) કારક અભિસંધાન
 (C) ઈરણ ઘટાડાનો સિદ્ધાંત (D) અન્વેષણાત્મક અધ્યયન
- (38) 'પોતાના દોષો બીજામાં જોવાનો પ્રયત્ન કરવો.' - આ કયા પ્રકારની બચાવ પ્રયુક્તિ છે ?
 (A) પ્રક્ષેપણ (B) દમન (C) સ્થગિતતા (D) પ્રાયશ્ચિત

- (39) એરિક એરિકશનના મતે વ્યક્તિત્વ પર અસર કરતાં પરિબળો પૈકી નીચેનામાંથી કયું લાગુ પડતું નથી ?
 (A) અહમ્ (B) સામાજિકતા (C) સંસ્કૃતિ (D) આનુવંશિકતા
- (40) નીચેના પૈકી કઈ બાબત શાસ્ત્રીય અભિસંધાન માટે લાગુ પડતી નથી ?
 (A) પાવલોવે કૂતરા પર પ્રયોગો કરી આ અભિસંધાનનો સિદ્ધાંત આપ્યો.
 (B) આ અભિસંધાનમાં ઉદ્દીપક હોવો જરૂરી છે.
 (C) આ અનુસંધાન R પ્રકારનું અભિસંધાન પણ કહેવાય છે.
 (D) મુખ્ય ઉદ્દીપક સાથે ગૌણ ઉદ્દીપક મૂકવામાં આવે છે.
- (41) વ્યક્તિને કોઈ વસ્તુ, અન્ય વ્યક્તિ કે પ્રવૃત્તિ પર ધ્યાન આપવા માટે પ્રેરિત કરતી શક્તિ એટલે શું ?
 (A) પ્રેરણા (B) બુદ્ધિ
 (C) રસ (અભિરુચિ) (D) અભિયોગ્યતા
- (42) અધ્યયન પ્રક્રિયાની સમજ પ્રયોગો દ્વારા આપનારમાં નીચેના પૈકી કોનો સમાવેશ થતો નથી ?
 (A) પાવલોવ (B) સ્કીનર (C) સ્ટ્રોંગ (D) થોર્નડાઈક
- (43) ગણિતમાં નિષ્ફળ જનાર વ્યક્તિ જ્યારે ચિત્રકામમાં પ્રાવીણ્ય મેળવીને સિદ્ધિ હાંસલ કરે તો તેને કઈ બચાવપ્રયુક્તિ કહેવાય ?
 (A) યૌક્તિકીકરણ (B) પ્રક્ષેપણ
 (C) ઊર્ધ્વીકરણ (D) ક્ષતિપૂર્તિ
- (44) મેદ પ્રધાન અને સ્નાયુ પ્રધાન એવા વ્યક્તિત્વના પ્રકારો કયા મનોવૈજ્ઞાનિકે રજૂ કર્યા છે ?
 (A) શેલ્ડન (B) ટર્મેન (C) યુંગ (D) કેશમર
- (45) 1927માં પાંચ વિભાગમાં તૈયાર થયેલ રસસંશોધનિકાના રચયિતા મનોવૈજ્ઞાનિક કોણ હતા ?
 (A) કુડર (B) થર્સ્ટન (C) સ્ટ્રોંગ (D) ગીલફર્ડ
- (46) ગુજરાતમાં 1960 માં યાંત્રિક અભિયોગ્યતા કસોટી કોણે પ્રમાણિત કરી હતી ?
 (A) ડૉ. કે.જી. દેસાઈ (B) ડૉ. જે. સી. પરીખ
 (C) પ્રો. ટી. પી. લેલે (D) ડૉ. આર. બી. નાયક
- (47) બેન્જમિન બ્લૂમે રજૂ કરેલ મૂલ્યાંકન ત્રિકોણમાં કઈ બાબત સમાવિષ્ટ નથી ?
 (A) સાહિત્ય નિર્માણ (B) અધ્યાપન અનુભવો
 (C) શિક્ષણના હેતુઓ (D) મૂલ્યાંકન
- (48) નીચેના પૈકી કયું ક્રિયાત્મક કસોટીનું લક્ષણ છે ?
 (A) બોલ્યા વગર જવાબ આપી શકાય નહિ.
 (B) મૂલ્યાંકન સામૂહિક રીતે હાથ ધરી શકાય.
 (C) જ્ઞાન, સમજ, ઉપયોજન અને કૌશલ્યોનું માપન થઈ શકે છે.
 (D) અનૌપચારિક રીતે હાથ ધરાય છે.
- (49) $Z = 3M - \bar{X}$ આ સૂત્ર દ્વારા શું શોધી શકાય છે ?
 (A) મધ્યક (B) વિચલન (C) મધ્યસ્થ (D) બહુલક

- (50) આંકડાશાસ્ત્રની દૃષ્ટિએ નીચેમાંથી કઈ માહિતી એ પ્રાથમિક માહિતી નથી.
 (A) સંશોધક દ્વારા સૌ પ્રથમ વખત અસલ સ્વરૂપે એકઠી કરાયેલ હોય તેવી માહિતી.
 (B) નેશનલ સેમ્પલ સર્વે ઓર્ગેનાઈઝેશન દ્વારા એકત્રિત કરાયેલ હોય તેવી ભારતની વસ્તી ગણતરીની માહિતી.
 (C) ભારતના રજિસ્ટ્રાર ઓફિસ, ન્યુ દિલ્લી દ્વારા મૃત્યુદર અને જન્મદરને લગતી પ્રકાશિત માહિતી.
 (D) ભારતની વસ્તી ગણતરીની માહતી જે U.N. Statistical Abstract માં પ્રકાશિત કરવામાં આવેલ હોય.
- (51) એક વર્ગખંડમાં નીચે મુજબની પ્રવૃત્તિઓ થતી જોવા મળે છે.
 1. શિક્ષક વિદ્યાર્થીઓ સમક્ષ સાતત્યપૂર્ણ રીતે વિવિધ ઊદાહરણો રજૂ કરે છે.
 2. શિક્ષક વિદ્યાર્થીઓને પોતાના દ્વારા રજૂ થયેલ ઊદાહરણો પરથી સામાન્ય સિદ્ધાંત તારવવાનું કહે છે.
 ઉપરોક્ત બે પ્રવૃત્તિઓને જોતા આપને શિક્ષણના કયા અભિગમનો ઉપયોગ થયેલ જોવા મળે છે.
 (A) આગમન અભિગમ (B) નિગમન અભિગમ
 (C) સમસ્યા ઊકેલ અભિગમ (D) પૂછપરછ અભિગમ
- (52) શિક્ષણમાં વિવિધ અભ્યાસક્રમો ટેકનોલોજીના માધ્યમથી વિદ્યાર્થીઓ સુધી પહોચાડવામાં ઉપયોગમાં આવતું પ્લેટફોર્મ DIKSHA એટલે ...
 (A) Digital Infrastructure for Knowledge Sharing (B) Digital Initiative for Knowledge Sharing
 (C) Digital Interactive for Knowledge Sharing (D) Digital Interface for Knowledge Sharing
- (53) ધોરણ - 11 અને ધોરણ - 12 ના NCERT આધારિત અભ્યાસક્રમ માટે SWAYAM MOOCS ના જુદાં જુદાં ઓનલાઈન કોર્સનું નિર્માણ થયેલ છે. MOOC ને નીચેનામાંથી કયા નામથી ઓળખવામાં આવે છે ?
 (A) Module open online courses (B) Massive open online courses
 (C) Mathematics open online courses (D) Management open online courses
- (54) બ્લુમ ટેક્સોનોમીના મુખ્ય ત્રણ સૂત્રોમાં નીચેનામાંથી કયા મુખ્યક્ષેત્રનો સમાવેશ થતો નથી ?
 (A) જ્ઞાનાત્મક (Cognitive) (B) ભાવાત્મક (Affective)
 (C) ક્રિયાત્મક (Psychomotor) (D) અનુભવાત્મક (Experiential)
- (55) રચનાત્મક મૂલ્યાંકનના સંદર્ભમાં નીચેનામાંથી શું સાચું નથી.
 (A) રચનાત્મક મૂલ્યાંકન એ વર્ગખંડ શિક્ષણનો એકભાગ છે.
 (B) રચનાત્મક મૂલ્યાંકન શિખવાની પ્રક્રિયા પર ભાર મૂકે છે.
 (C) રચનાત્મક મૂલ્યાંકન માટે અવલોકન, પ્રશ્નોત્તરી, વર્કસીટ, પ્રોજેક્ટ જેવી પદ્ધતિઓનો ઉપયોગ થાય છે.
 (D) રચનાત્મક મૂલ્યાંકન નિર્ધારિત પાઠ્યક્રમને ઉપયોગ કરીને ઔપચારિક રીતે કરવામાં આવે છે.
- (56) પાંચ લાકડી A, B, C, D અને S છે. A, B થી નાની પણ S થી લાંબી છે. C તેમાં સૌથી લાંબી છે. D, B થી થોડી નાની અને A થી થોડી મોટી છે. લાકડીને લંબાઈના ઉતરતા ક્રમમાં ગોઠવતાં ચોથા ક્રમે કઈ લાકડી આવશે ?
 (A) A (B) B (C) S (D) D
- (57) P, Q, R, S, T, V, W અને Z કેન્દ્ર તરફ મોં રાખીને ગોળાકાર ટેબલની આજુબાજુ બેઠા છે. દરેક ઉપરના ક્રમમાં બેઠા નથી. S, P ની જમણે ત્રીજા સ્થાને છે. P, V ની જમણે બીજા સ્થાને છે. R, V ની ડાબી બાજુ બીજા સ્થાને અને Q ની જમણે ત્રીજા સ્થાને છે. W, V ની સામે બેઠો છે. Z, T ની જમણે બીજા સ્થાને છે. તો T ની ડાબે પ્રથમ સ્થાને કોણ બેઠું છે ?
 (A) V (B) R (C) P (D) Q

(58) નીચેની આકૃતિમાં પ્રશ્નાર્થ ચિહ્નની જગ્યાએ શું આવે ?

- (A) 12 (B) 10 (C) 14 (D) 16

(59) વ્યક્તિ A પૂર્વ દિશામાં 6 મીટર ચાલે છે ત્યાંથી ઉત્તર દિશામાં 8 મીટર ચાલે છે. ત્યાંથી નૈઋત્ય દિશામાં 12 મીટર ચાલે છે તો વ્યક્તિ મૂળબિંદુથી કેટલો દૂર હશે ?

- (A) 10 મીટર (B) 2 મીટર (C) 26 મીટર (D) 4 મીટર

(60) શ્રેણી પૂર્ણ કરો.

4, 8, 9, 27, 16, 64, 25?.....

- (A) 101 (B) 98 (C) 100 (D) 125

(61) આપેલ શબ્દોને અંગ્રેજી મૂળાક્ષરોનાં ક્રમ પ્રમાણે ગોઠવો.

(1) TEACHER

(2) TRAINEE

(3) TUTION

(4) TUTORIAL

(5) TRAILER

- (A) 1, 2, 5, 3, 4 (B) 1, 5, 2, 4, 3 (C) 1, 5, 2, 3, 4 (D) 1, 2, 5, 4, 3

(62) નીચે આપેલ શ્રેણી પૂર્ણ કરો.

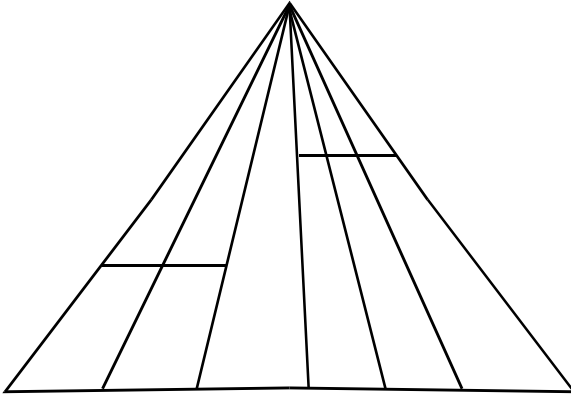
1, 2, 10, 37,?.....

- (A) 61 (B) 47 (C) 64 (D) 101

(63) આજે સોમવાર છે. 62 દિવસ પછી કયો વાર આવશે ?

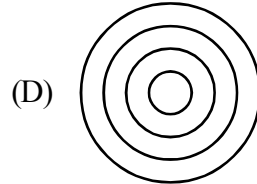
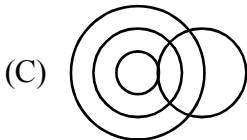
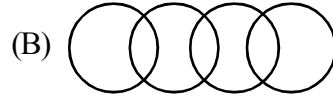
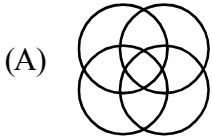
- (A) શનિવાર (B) રવિવાર (C) મંગળવાર (D) બુધવાર

(64) આકૃતિમાં કેટલા ત્રિકોણ છે ?

- (A) 21 (B) 24 (C) 27 (D) 28

- (65) એક વ્યક્તિ પૂર્વ દિશા તરફ મોં રાખીને ઊભો છે. તે 90° ના ખૂણે ઘડિયાળના કાંટાની વિરુદ્ધ દિશામાં ફરે છે. ફરી પાછો ઘડિયાળના કાંટાની દિશામાં 45° ફરે છે. ત્યાંથી પાછો ઘડિયાળના કાંટાની દિશામાં 180° ફરે છે. ત્યાર બાદ ઘડિયાળના કાંટાની વિરુદ્ધ દિશામાં 270° ફરે છે. તો હવે તે કઈ દિશામાં મોં રાખીને ઊભો હશે ?
- (A) ઉત્તર - પશ્ચિમ (B) પશ્ચિમ - દક્ષિણ
(C) દક્ષિણ - પૂર્વ (D) ઉત્તર - પૂર્વ
- (66) ફૂલ : પાંદડી
નીચેના પૈકી યોગ્ય જૂથ શોધો જે ઉપરના જૂથને રજૂ કરે.
- (A) બોલ : બેટ (B) ટાયર : સાઈકલ
(C) પેન્સીલ : નોટ (D) આખડિયો : વેલણ
- (67) રાજેશ ખૂબ મોટા મોલમાંથી કેટલીક વસ્તુ ખરીદીને તેનું પેમેન્ટ પોતાના ડેબીટ કાર્ડથી કરે છે. મોલની સામે આવેલ મેટ્રો સ્ટેશનથી તે મેટ્રો ટ્રેન પકડી પોતાના ઘરે પહોંચે છે તો રાજેશ ક્યાં રહેતો હશે ?
- (A) સુરત (B) પુરી
(C) હૈદરાબાદ (D) જોધપુર
- (68) (i) છેલ્લાં બે વર્ષથી જિલ્લાનો સાક્ષરતા દર વધે છે.
(ii) જિલ્લા પ્રસાસને છેલ્લાં કેટલાક સમયથી સાક્ષરતા ઝુંબેશ સાથે સંકળાયેલ વ્યક્તિઓની સઘન તાલીમ કરેલ છે અને તેમના કાર્યનું નિરીક્ષણ કરવામાં આવે છે.
- (A) વિધાન (i) એ કારણ છે અને વિધાન (ii) એ અસર છે.
(B) વિધાન (i) અને વિધાન (ii) એ બન્ને સ્વતંત્ર અસર છે.
(C) વિધાન (ii) કારણ છે અને વિધાન (i) એ અસર છે.
(D) વિધાન (i) અને (ii) બન્ને કારણ છે.
- (69) મહેશનું મોઢું પૂર્વદિશામાં છે તે હવે 180° કલોક વાઈઝ ફરે છે ત્યાર બાદ 90° એન્ટી કલોક વાઈઝ ફરે છે. તો હવે તેનું મોઢું કઈ દિશામાં હશે ?
- (A) પૂર્વ (B) દક્ષિણ
(C) ઉત્તર (D) પશ્ચિમ
- (70) નીચે પૈકી કયો વેન ડાયાગ્રામ વિશ્વ, એશિયા, ભારત અને ગુજરાતને દર્શાવે છે.

- (71) 'परिरंभ' शब्दનો સમાનાર્થી શબ્દ શું થાય ?
 (A) તેજ (B) બનાવટ (C) આલિંગન (D) લુચ્ચું
- (72) शुद्ध शब्द क्यो છે ?
 (A) મબલખ (B) શૃંગાર (C) ઔદ્યોગીકરણ (D) પ્રિયવંદા
- (73) 'એ પરીક્ષા : નિમિષ નહિ ચક્ષ, વિરજ વસ્ત્ર, ઊભા અંતરિક્ષ' - પંક્તિમાં રેખાંકિત કરેલ શબ્દ 'વિરજ'નો અર્થ શું થાય છે ?
 (A) મુલાયમ (B) રેશમી (C) રંગીન (D) સ્વચ્છ
- (74) આપેલાં વાક્યોમાં 'વિધ્યર્થ વાક્ય' કયું છે ?
 (A) ભગવાન ભજયા હોત તો ખોટું કાર્ય ન કરત. (B) આટલું મારું માનશો તો સો વર્ષ જીવશો.
 (C) પહેરજે, શર્ટ ફાડી નાખતો નહીં. (D) ભાઈ, કર્યા ભોગવવાં છે !
- (75) શબ્દ અને તેના અનેકાર્થી શબ્દોની ખોટી જોડ હોય તેવો વિકલ્પ કયો છે ?
 (A) મકરંદ - ભમરો, કોકિલ (B) કોઠો - મન, અંતઃકરણ
 (C) અર્ક - કિરણ, આકડો (D) પટ - ઢાંકણ, ગડી
- (76) 'પગ મૂકી શકાય નહીં એવું' ? - શબ્દસમૂહ માટેનો એક શબ્દ કયો છે ?
 (A) અગોચર (B) અચિંત્ય (C) અચર (D) અછડતું
- (77) પદ્ધત્તમ યોગ્ય રીતે સચવાયો હોય તેવું વાક્ય કયું છે ?
 (A) ગામમાં એક અનાજ વેચતો ફેરિયો દેખાયો.
 (B) મેં આજે ચામડાની, એક, નાનકડી બેગ ખરીદી
 (C) વ્યાયામવીરો રોજ સવારે ઝડપથી મેદાનમાં દોડતા હોય છે.
 (D) રોજ સવારે માળી બગીચામાં ઝાડને પાણી પાય છે.
- (78) નીચે આપેલાં વાક્યોમાં 'અધિકરણ વિભક્તિ'નો પ્રયોગ થયો હોય તેવું વાક્ય કયું છે ?
 (A) તે કાલે રાત્રે ગયો. (B) કૂતરી તેનાં ગલુડિયાં સાથે આવી.
 (C) ભાવનગરથી અંબાજી ઘણું દૂર છે. (D) સમીરે તેને ગુલાબ આપ્યું.
- (79) શબ્દાર્થની ખોટી જોડ હોય તેવો કયો વિકલ્પ છે ?
 (A) રબીશ - અર્થહીન (B) હિચકારું - હીન કોટિનું
 (C) અજંપો - કુઠાર (D) આશલેષ - ભેટવું
- (80) ભાષાકીય રીતે શુદ્ધ વાક્ય કયું છે ?
 (A) ગોપાલભાઈ સજ્જન વ્યક્તિ છે.
 (B) વિદ્યાર્થીનું એક માત્ર લક્ષ હોય છે - ઉત્તમ અભ્યાસ.
 (C) આ ટીશર્ટની શી કિંમત છે ?
 (D) ઓફિસમાં સફાઈકામ કરતા કર્મચારીઓ એકઠા થવાના છે.
- (81) 'મંદિરની આગળ એક નાનકડો બગીચો છે.' - વાક્યમાં વપરાયેલ નામયોગી ઓળખો.
 (A) મંદિર (B) ની (C) આગળ (D) બગીચો

- (82) 'તુંબડીમાં કાંકરા હોવા' રૂઢિપ્રયોગનો અર્થ શું થાય ?
 (A) કશી જ સમજ ન પડવી (B) નુકશાનમાં વધુ નુકસાન
 (C) ભેદભાવ હોવો (D) વજૂદ વિનાનું હોવું
- (83) સંધિની કઈ જોડ ખોટી છે ?
 (A) કલા + ઊર્મિ = કલોર્મિ (B) નવ + ઓઢા = નવોઢા
 (C) અનુ + એષણા = અન્વેષણા (D) વાકૂ + આડંબર = વાગાડંબર
- (84) વિરામચિહ્નોનો ઉચિત પ્રયોગ ન થયો હોય તેવું વાક્ય કયું છે ?
 (A) એણે કહ્યું : હું ત્યાં ક્યારેય આવીશ નહીં.
 (B) મા'રાજ, આ માટે શું જોઈશે ?
 (C) બધાં જ તત્ત્વજ્ઞાન (?) સમજી શકતા હશે ?
 (D) "બોલે એનાં બોર વેચાય"
- (85) ખોટી જોડણી કયા શબ્દની છે ?
 (A) કમિશનર (B) ઉતુંગ (C) કમિટી (D) નૈર્ઝત્ય
- (86) Find the different word from following words.
 (A) retrieve (B) rescue (C) salvage (D) evade
- (87) Neither you nor your friend was sick ?
 (Put a suitable question tag choosing from the given options below.)
 (A) Wasn't he ? (B) Was he ? (C) Weren't they ? (D) Were they ?
- (88) If Mr. Shah had saved money earlier, he a new car.
 (A) bought (B) have had bought
 (C) will have bought (D) would have bought
- (89) Shruti said to Neha, "You are my best friend now." - find correct indirect speech.
 (A) Shruti told Neha the she was her best friend then.
 (B) Shruti told Neha that she was her best friend now.
 (C) Shruti told Neha that she was her best friend then.
 (D) Shruti said Neha that she is her best friend then.
- (90) The lightning has a tongue of flame. Identify the figure of speech used in the sentence.
 (A) Irony (B) Personification
 (C) Metaphor (D) Simile
- (91) Dr. Harris welcomed the members of the committee and went on the subject of the meeting.
 Put Proper verb form.
 (A) introduced (B) introducing
 (C) introduces (D) to introduce

- (92) Find out similar word for : Assault
 (A) Defence (B) Beating (C) Shooting (D) Attack
- (93) Select the correct sentence.
 (A) Unless you worked hard, you will fail.
 (B) Unless you don't work hard, you will fail.
 (C) Unless you work hard, you will fail.
 (D) Unless you will work hard, you will fail.
- (94) Intelligent he is, he could not pass that exam.
 (A) though (B) however (C) yet (D) as
- (95) Parth filled ten litres of petrol to go to Ahmedabad. Select the most appropriate option to get the underlined word as answer.
 (A) How much petrol Parth filled to go to Ahmedabad ?
 (B) How much petrol did Parth filled to go to Ahmedabad ?
 (C) How much petrol did Parth fill to go to Ahmedabad ?
 (D) How much petrol Parth fill to go to Ahmedabad ?
- (96) Let her kill the mouse. Select the correct passive sentence.
 (A) The mouse was killed by her.
 (B) Let the mouse be killed by her.
 (C) Let the mouse is killed by her.
 (D) Let her kill the mouse.
- (97) No sooner did I reach the college
 (Select correct option to complete the sentence)
 (A) when it started to rain. (B) and it started to rain.
 (C) than it started to rain. (D) after it started to rain.
- (98) Neither of your friend will come. Identify the Pronoun.
 (A) Distributive (B) Demonstrative
 (C) Indefinite (D) Reciprocal
- (99) Many times he helps those he doesn't know.
 (A) who (B) which (C) what (D) whom
- (100) If you the rumour, you
 (A) had spread, would have been arrested.
 (B) had spread, would have arrested
 (C) had spreaded, would have been arrested
 (D) had spreaded, could have arrested

- (101) निम्नलिखित कृतियों में से कौन सी कृति 'प्रेमचन्द' की नहीं है ?
 (A) कर्मभूमि (B) त्रिशंकु (C) गोदान (D) सेवासदन
- (102) 'कदम मिलाकर चलना' काव्य एक गीत है।
 (A) लोकगीत (B) आह्वान (C) बिदेसिया (D) विजय गीत
- (103) 'अकेली' कहानी की लेखिका का नाम बताइए।
 (A) मृदुला गर्ग (B) कृष्णा सोबती (C) मन्नू भंडारी (D) ऊषा प्रियंवदा
- (104) 'भारत शिररत्नः भारत' काव्यांश, प्रसाद जी के किस काव्य से लिया गया है ?
 (A) चित्रधारा (B) चित्रलेखा (C) चित्रप्रवाह (D) चित्रानुबंद
- (105) 'औद्धत्य' शब्द का अर्थ बताइए।
 (A) सर्वश्रेष्ठ (B) धृष्टता (C) कुटिल (D) सहचर
- (106) कौन-सा वाक्य सही है ?
 (A) सम्प्रेषण का तात्पर्य, वक्ता का कथन श्रोता तक धीमी गति से पहुँचना
 (B) सम्प्रेषण का तात्पर्य, वक्ता का कथन श्रोता तक उसी अर्थ में पहुँचना
 (C) सम्प्रेषण का तात्पर्य, वक्ता का श्रोता के साथ साक्षात्कार करना
 (D) सम्प्रेषण का तात्पर्य, व्यवहारिक भाषा का प्रयोग करना
- (107) 'चाल्सर्सटाउन से जोहनिसबर्ग' आत्म कथा अंश की मूल पुस्तक का नाम बताइए।
 (A) सूर्य का स्वागत (B) सत्य का प्रयोग (C) मंगलदीप (D) सर्वोदयः भारत
- (108) 'महादेश' समास पहचानिए।
 (A) द्विगु समास (B) तत्पुरुष समास (C) बहुव्रीहि समास (D) कर्मधारय समास
- (109) कवि 'हरिवंश राय बच्चन' सितारे के रूपक के माध्यम से क्या समझाना चाहते हैं ?
 (A) मनुष्य और तारों की गति समान है। तारा टूटकर नष्ट हो जाता है, उसी प्रकार मनुष्य का अंत निश्चित है।
 (B) मनुष्य और तारों की गति कभी समान हो ही नहीं सकती।
 (C) मनुष्य और तारों की मित्रता और शत्रुता का वर्णन।
 (D) मनुष्य और तारों की असमान गति के कारण दुर्घटना।
- (110) निम्नलिखित 'फीचर' के प्रकारों में से कौन सा प्रकार फीचर प्रकार नहीं है ?
 (A) घटना मूलक फीचर (B) चिन्तन मूलक फीचर
 (C) विशिष्ट घटनाओं पर आधारित फीचर (D) कार्यालय मूलक फीचर
- (111) पारिभाषिक शब्द किसे कहते हैं ?
 (A) जिन शब्दों के माध्यम से परिभाषा मिलती हो (B) जिनकी सीमाएँ बाँध दी गई हों।
 (C) जिनकी सीमाएँ पूर्ण रूप से बंधन मुक्त हों (D) घटनाओं पर आधारित शब्द
- (112) संसार की सर्वप्रथम मुद्रित पुस्तक किसे माना जाता है ?
 (A) ज्ञान सूत्र (B) हीरक सूत्र (C) परमार्थ सूत्र (D) जातक कथाएँ
- (113) नरसिंहगढ़ की राजमाता ने सुंदर काव्य पढ़ने पर किसे 'नरेश' उपनाम दिया था ?
 (A) पूर्णशंकर (B) उमाशंकर (C) गौरीशंकर (D) सम्पूर्णनंद

- (114) निम्नलिखित में से 'परिपत्र' की विशेषता पहचानिए :
- (A) अन्त में बाँई ओर जारी करने वाले अधिकारी के हस्ताक्षर होते हैं।
 (B) 'परिपत्र' के मसौदे में कार्यालय का पता और दिनांक नहीं लिखा जाता।
 (C) 'परिपत्र' कार्यालयों में वित्तीय मंजूरी के लिए लिखा जाता है।
 (D) इसमें सम्बोधन और अधोलेख नहीं होता।
- (115) 'सुभाष मानवः सुभाष महा मानवः के लेखक हिन्दी जगत में किस नाम से सुपरिचित है ?'
- (A) भारत भारती (B) राष्ट्रीय शायर
 (C) 'एक भारतीय आत्मा' (D) भारतीय सम्मान
- (116) 'विद्या निवास मिश्र' ने 'मेरे राम का मुकुट भीग रहा है' निबंध में के माध्यम से मानव चिन्ताओं की मार्मिक शब्दों में प्रस्तुति की है।
- (A) आधुनिक मिथक (B) व्यंग्य के माध्यम से
 (C) पौराणिक मिथक (D) यथार्थ चित्रण
- (117) 'कल्पना-शक्ति' पाठ के लेखक का नाम बताइये।
- (A) अटल बिहारी बाजपेयी (B) ए. पी. जे. अब्दुल कलाम
 (C) बालकृष्ण भट्ट (D) सुनीता विलियम्स
- (118) 'पहली चूक' व्यंग्य लेख में लेखक ने किन लोगों पर व्यंग्य किया है ?
- (A) जो गाँव में रहते हैं।
 (B) गाँव के भोले-भाले लोग जो शहर जाना चाहते हैं।
 (C) जो शहर में रहते हैं और गाँव के वातावरण से बिल्कुल अपरिचित हैं।
 (D) मूलतः गाँव से जुड़े होते हुए भी शहर में रहने पर विवश हैं।
- (119) सरकार बालोपयोगी ज्ञानकोशात्मक ग्रन्थ का प्रकाशन किस नाम से कर रही है ?
- (A) ज्ञान पुष्प (B) ज्ञान मंडल (C) ज्ञानदीप (D) ज्ञान सरोवर
- (120) हिन्दी शब्दकोश में कौन सा शब्द क्रमानुसार प्रथम क्रमांक पर होगा ?
- (A) श्रमिक (B) श्रेणी (C) श्रान्त (D) श्रम
- (121) सुनीता के बच्चे घास-फूस की तरह बढ़ रहे हैं ? इस वाक्य में प्रयुक्त 'घास-फूस' का कौन सा समास है ?
- (A) कर्मधारय समास (B) द्वन्द्व समास
 (C) अव्ययीभाव समास (D) द्विगु समास
- (122) वर्तमान समय में गद्य शिक्षण किन दो विधियों से दिया जाता है ?
- (A) अर्थबोध विधि - आदर्शविधि (B) प्रयोग विधि - अर्थग्रहण विधि
 (C) सहयोग विधि - अनुकरण विधि (D) अनुकरण विधि - आदर्श विधि
- (123) सन् 1955 में भारत सरकार द्वारा गठित 'भाषा-आयोग' का कार्य राष्ट्र भाषा हिन्दी के बारे में।
- (A) प्रधानमंत्री को सलाह देना था।
 (B) विश्वविद्यालयों को सलाह देना था।
 (C) स्कूली शिक्षा में हिन्दी भाषा का स्थान सुरक्षित रखना था।
 (D) राष्ट्रपति को सलाह देना था।

- (124) हिन्दी में आँचलिक कथा की नींव किसने रखी ?
 (A) धनपतराय श्रीवास्तव (B) फणीश्वरनाथ रेणु
 (C) जयशंकर प्रसाद (D) रामधारीसिंह दिनकर
- (125) 'कल्पना शक्ति' का साहित्य प्रकार बताइए ?
 (A) आत्मकथा खण्ड (B) निबंध (C) रेखाचित्र (D) कहानी
- (126) 'बलाईचाँद मुखोपाध्याय' का उपनाम क्या है ?
 (A) बनफूल (B) यायावरी (C) बनमाली (D) बेनीपुरो
- (127) स्मृति की तीव्रता कैसे प्राप्त होती है ?
 (A) शास्त्रों के अनुशीलन और पुस्तकों के स्वाध्याय से मिलती है।
 (B) योग, ध्यान और प्राणायाम से मिलती है।
 (C) बार-बार पढ़ने और दृढ़ीकरण से मिलती है।
 (D) स्वतः सिद्ध है और आत्मबल से मिलती है।
- (128) 'परशुराम' - लक्ष्मण संवाद' काव्य 'रामचरित मानस' के किस कांड से लिया गया है ?
 (A) अरण्य कांड (B) लंका कांड (C) बालकांड (D) किशिकन्धा कांड
- (129) यशपाल की ठोस यथार्थवादी कहानी का नाम क्या है ?
 (A) दुःख (B) सुख (C) मनुष्य के रूप (D) ईदगाह
- (130) सुब्बाराव ने एक दिन समुद्र बनाया था और उसके तट पर एक मंदिर बनाया था, उसका नाम क्या रखा था ?
 (A) महात्मा मंदिर (B) मीनाक्षी मंदिर (C) सुवर्ण मंदिर (D) मोनाक्षी टेम्पल
- (131) मनुष्य की अनेक मानसिक शक्तियों में कौन सी एक अद्भुत शक्ति है ?
 (A) याद शक्ति। (B) विस्मरण शक्ति।
 (C) स्मरण शक्ति (D) कल्पना शक्ति।
- (132) अलोपीदीन के कहने पर स्वर्ग में भी.....
 (A) धर्मराज का ही राज्य है। (B) इन्द्र का ही राज्य है।
 (C) विष्णु का ही राज्य है। (D) लक्ष्मी का ही राज्य है।
- (133) "चाल्सटाउन से जोहनिसबर्ग" पाठ का साहित्य प्रकार बताइए।
 (A) उपन्यास अंश (B) संस्मरण (C) रेखाचित्र (D) आत्मकथा अंश
- (134) दुष्यन्त कुमार को तमाम विषय परिस्थितियों के बावजूद भी.....
 (A) मेहनत करने की तीव्र अभिलाषा है।
 (B) उम्मीद की हल्की-सी किरण दिखाई देती है।
 (C) न हारने का तय किया है।
 (D) जीत के लिए संकल्पबद्ध है।
- (135) 'जो बीत गई सो बात गई' काव्य किस काव्य संग्रह से लिया गया है ?
 (A) सतरंगिणी (B) मधुशाला (C) मधुबाला (D) मधुकलश

- (136) “मनोहरपुरी की सीमा पर” उपन्यास अंश गुजराती भाषा की किस उत्तम रचना से लिया गया है ?
 (A) सरस्वती चंद्र (B) तपस्विनी
 (C) स्नेहमुद्रा (D) लीलावती की जीवन कला
- (137) कृष्ण किस राग में गीत गा रहे हैं ?
 (A) धमार (B) मल्हार (C) दीपक (D) सभी रागों में
- (138) ‘सव्यसाची’ का अर्थ दीजिए ?
 (A) दोनों हाथों से त्रिशूल चलानेवाला (B) दोनों हाथों से गदा चलानेवाला
 (C) दोनों हाथों से बाण चलानेवाला (D) दोनों हाथों से घोड़ा चलानेवाला
- (139) कौलेंडर काव्य में कवि ने एकविध कार्य से ऊबे हुए नौकरीपेशा व्यक्ति के जीवन में व्याप्त किस भाव का वर्णन किया है ?
 (A) नीरसता (B) नवीनता (C) निष्कामभाव (D) निखालसता
- (140) लक्ष्मी के खिलौने कौन है ?
 (A) सच-झूठ (B) न्याय-नीति (C) पाप-पुण्य (D) लाभ-हानि
- (141) ‘सोमा बुआ’ पाठ का साहित्य प्रकार है।
 (A) कहानी (B) नवलिका (C) आत्मकथा खंड (D) नवलकथा
- (142) “अम्मा ! तुमने लाज रख ली।” यह वाक्य कौन बोलता है ?
 (A) किशोरीलाल (B) राधा (C) संन्यासीजी (D) हरखू
- (143) दुर्ग, प्रासाद और स्मृतिभवन में किसकी प्रशस्तियाँ गूँजती रहती हैं ?
 (A) विचारहारा की (B) चारण की (C) सज्जन की (D) एक भी नहीं
- (144) “प्रोटीन निकालना” मुहावरा का अर्थ क्या है ?
 (A) चालाक होना (B) बलवान होना
 (C) जरूरी ताकत इकट्ठा करना (D) होंस निकालना
- (145) “नायक” शब्द का संधि-विग्रह क्या है ?
 (A) न + एक (B) नि + एक (C) ने + अक (D) नै + अक
- (146) तत्पुरुष समास में उत्तरपद होता है तथा पूर्व पद होता है।
 (A) प्रधान और गौण (B) गौण और प्रधान
 (C) प्रमुख और विमुख (D) समुख और विमुख
- (147) ‘आप बिना कारण ही क्रोध क्यों कर रहे’ यह वाक्य कौन बोलता है ?
 (A) भरत (B) श्रीराम (C) लक्ष्मण (D) सीताजी
- (148) रहीम जिह्वा की तुलना किससे करते हैं ?
 (A) पागल (B) जूती (C) पाताल (D) धरती
- (149) कल्पना-शक्ति किस संस्कार का परिणाम है ?
 (A) पाश्चात्य (B) प्राचीन (C) भारतीय (D) गाणितिक

- (150) निम्नलिखित शब्दों में से कौन-सा फीचर लेखन नहीं है ?
 (A) चिंतनमूलक (B) विचित्रतामूलक
 (C) सांस्कृतिकमूलक (D) समूहमूलक
- (151) कुछ पुरानी चीजों के पक्ष में कविता में कवि का रुझान किन चीजों की ओर है ?
 (A) आध्यात्मिकता (B) पुरानापन (C) नयापन (D) सामाजिकता
- (152) चन्द्रशेखर आज़ाद पाठ के आधार पर क्रान्तिकारी लोग कैसे होते थे ?
 (A) वचन के कृपण व मन्तव्य के बड़े गोप्य । (B) वचन के पक्के व मन्तव्य के बड़े गोप्य ।
 (C) वचन के कृपण व मन्तव्य के स्पष्ट । (D) वचन के कच्चे व मन्तव्य के बड़े स्पष्ट ।
- (153) अजन्ता की गुफाएँ किस पर्वतमाला में स्थित हैं ?
 (A) पूर्वीघाट पहाड़ (B) सतपुड़ा (C) अरावली (D) सहयाद्रि
- (154) निमंत्रण पत्र के कितने प्रकार होते हैं ?
 (A) आठ (B) सात (C) तीन (D) पाँच
- (155) निम्न में से पर्यायवाची शब्द की सही जोड़ कौन सी है ?
 (A) अभिराम - सुंदर (B) परिपाही - अचरज
 (C) चितेरा - जीवंत (D) बेरहमी - बेजोड़
- (156) निम्न में से 'हस' शब्द का सही विलोम शब्द कौन सा है ?
 (A) विषाद (B) सरल (C) वृद्धि (D) शोक
- (157) निम्न में से विलोम शब्द की कौन सी जोड़ गलत है ?
 (A) कामयाब - नाकामयाब (B) आग - पानी
 (C) आकाश - आसमान (D) युद्ध - शांति
- (158) निम्नलिखित में से कौन सा वाक्य अशुद्ध है ?
 (A) माँ कों झुट से नफरत हैं । (B) मैं बहुत थक गया हूँ ।
 (C) पृथ्वी एक ग्रह हैं । (D) तुम मुझे अच्छी तरह समझ लो ।
- (159) करत करत अभ्यास ते होत सुजान । रिक्त स्थान की पूर्ति कीजिए ।
 (A) मंदमति (B) मतिभिन्न (C) सुमति (D) जड़मति
- (160) 'आजन्म' शब्द का समास पहचानिए ।
 (A) अव्ययीभाव (B) द्वन्द्व (C) कर्मधारय (D) द्विगु
- (161) कौन सा वाक्य सरल वाक्य का उदाहरण है ? बताइए ।
 (A) हम लोग घूमने के लिए नदी पर गए । (B) ओह ? कितना करुण दृश्य है ?
 (C) नेताजी आए और सब लोग बैठ गए । (D) क्या तुम बाजार जाओगे ?
- (162) 'दुर्दशा' शब्द में कौन सा उपसर्ग आता है ?
 (A) दुर (B) दु (C) दूर (D) दुसू

- (163) वे लड़के खेल रहे हैं। रेखांकित विशेषण का प्रकार बताइए।
 (A) गुणवाचक (B) सार्वनामिक
 (C) परिमाणवाचक (D) संख्यावाचक
- (164) बाद की संभावनाएँ पद्य में कवि ने किस वन का उल्लेख किया है ?
 (A) सुन्दरवन का (B) मधुवन का (C) तपोवन का (D) चीड़ वन का
- (165) 'बीजली' शब्द का सही पर्यायवाची शब्द कौन सा है ?
 (A) स्रोतस्विनी (B) सौदामिनी (C) प्रफुल्लित (D) कारिणी
- (166) निम्न में से पर्यायवाची शब्दों की कौन सी जोड़ सही है ?
 (A) अद्भुत - आविर्भूत (B) तीरंदाजी - तैराकी
 (C) विचित्र - व्यग्र (D) अभ्युदय - उत्थान
- (167) निम्न में से 'स्वत्व' शब्द का सही विलोम शब्द कौन सा है ?
 (A) सत्कार (B) परायण (C) स्वस्तिक (D) परस्पर
- (168) कमलनयन शब्द का समास बताइए।
 (A) तत्पुरुष (B) द्विगु (C) कर्मधारय (D) बहुव्रीही
- (169) उद्गम की दृष्टि से शब्दों के कितने भेद हैं ?
 (A) पाँच (B) आठ (C) दो (D) चार
- (170) कवि रहीम जिह्वा को बावरी क्यों कहते हैं ?
 (A) जिह्वा जरूरी बातें नहीं बताती।
 (B) उलट-सुलट बोलने से सिर को जूते खाने पड़ते हैं।
 (C) बोलते बोलते लड़खड़ाती है।
 (D) ऊँची आवाज़ में बोलती है।
- (171) अजन्ता के चित्रों की नकल कहाँ मिलती है ?
 (A) रेगिस्तान की रेत के टीलों पर
 (B) भारतीय देवालियों की दीवारों पर
 (C) चीन के तुन हुआंग और श्रीलंका के पहाड़ की दीवारों पर।
 (D) हिमालय पहाड़ की गुफाओं में
- (172) मेरा फरसा भयानक है, यह गर्भ के बच्चों का भी नाश करनेवाला है - यह वाक्य कौन बोलता है ?
 (A) लक्ष्मण (B) बलराम (C) परशुराम (D) श्रीराम
- (173) चन्द्रशेखर आज़ाद को साहित्यकार कैसे अमर बना सकते हैं ?
 (A) बुलंद नारों के साथ रैली करके।
 (B) घर-घर जाकर प्रचार करके।
 (C) उनके विरोधियों को सबक सिखा के।
 (D) उपन्यास, काव्य आदि की रचना करके।

- (174) चम्पा के माध्यम से कवि त्रिलोचनजी ने किसकी मनोव्यथा निरूपित की है ?
 (A) पिछड़े और निम्नवर्ग के लोगों की मनोव्यथा
 (B) गाँव की तमाम स्त्रियों की मनोव्यथा ।
 (C) रोगी एवं कमजोर लोगों की मनोव्यथा ।
 (D) पढ़ी-लिखी स्त्रियों की मनोव्यथा
- (175) यशपालजी की “दुःख” कहानी में कैसे लोगों की दारुण गरीबी का यथार्थ चित्रण है ?
 (A) बेहाल, बेबस एवं अभावग्रस्त लोगों का । (B) निम्नवर्गीय लोगों का ।
 (C) कंजूस लोगों का (D) उपर्युक्त तीनों का
- (176) “कल्पना शक्ति” निबंध के अन्तर्गत मतिराम और भूषण कैसी कविता लिखते थे ?
 (A) रौद्ररस से परिपूर्ण (B) श्रृंगार रस से परिपूर्ण
 (C) वीररस से परिपूर्ण (D) करुणरस से परिपूर्ण
- (177) जहाँ पहला पद और दूसरा पद मिलकर किसी तीसरे पद की ओर संकेत करते हैं, वहाँ कौन-सा समास होता है ?
 (A) अव्ययीभाव । (B) तत्पुरुष ।
 (C) कर्मधारय । (D) बहुव्रीहि ।
- (178) “कृष्ण भक्ति” पद के अन्तर्गत कान्ह के संग कौन विराजमान हैं ?
 (A) ग्वालबाल । (B) यशोदा ।
 (C) स्यामा अर्थात् राधा । (D) नंद ।
- (179) “नमक का दारोगा” कहानी में वंशीधर पण्डित को अलोपीदीन ने कौन-से पद पर नियुक्त किया ?
 (A) दारोगा के पद पर । (B) जज के पद पर ।
 (C) वकील के पद पर । (D) स्थायी मैनेजर पद पर ।
- (180) व्युत्पत्ति के आधार पर शब्द के कौन-से भेद हैं ?
 (A) रुढ़, यौगिक और योगरुढ़ (B) एकार्थी, बहुअर्थी और द्विअर्थी
 (C) संज्ञा - सर्वनाम और विशेषण (D) तत्सम, तद्भव और देशज
- (181) पाठ आयोजन करते समय का उपयोग किया जाता है ।
 (A) रोबर्ट की सप्तपदी (B) हर्बर्ट की पंचपदी
 (C) अल्बर्ट की पंचपदी (D) अल्बर्ट की त्रिपदी
- (182) इनमें से व्याकरण शिक्षा की पद्धति नहीं है.....
 (A) आगमन पद्धति (B) अक्षर बोध पद्धति
 (C) भाषा संसर्ग पद्धति (D) सूत्र पद्धति
- (183) इंग्लैण्ड के बोर्ड ऑफ एज्युकेशन ने व्याकरण के संबंध में क्या कहा है ?
 (A) व्याकरण कुछ और नहीं, केवल रचना की व्याख्या है ।
 (B) व्याकरण कुछ और नहीं, केवल शब्दों की उत्पत्ति का स्थान है ।
 (C) व्याकरण के अभाव में भाषा का स्वरूप निर्बल हो जाता है ।
 (D) व्याकरण नियमों का खजाना है ।

- (184) 'विद्यार्थी अपने विचारों को बोलकर प्रकट करे।' इस उद्देश्य के लिए कौन सा विशिष्ट उद्देश्य होगा ?
 (A) छात्र श्यामपट का अनुलेखन करें।
 (B) भावानुकूल भाषा का प्रयोग करना सीखें।
 (C) छात्र विरामचिह्नों का उचित उपयोग करते हुए लिख सकें।
 (D) छात्र धैर्य से बैठना सीखें।
- (185) निम्नलिखित में से कौन विराम चिन्ह का प्रकार नहीं है ?
 (A) निर्देशक (B) उपदेशक
 (C) लाघव (D) विवरण
- (186) निम्नलिखित में से किस स्तर का संबंध भावात्मक पक्ष के उद्देश्य से नहीं है ?
 (A) अभिसंधान करना (B) अभिग्रहण करना
 (C) अनुक्रिया करना (D) मूल्य आंकना
- (187) बेंजमिन ब्लूम के शैक्षिक उद्देश्यों का वर्गीकरण मानव के व्यक्तित्व के आधार पर विभाजित किया गया है।
 (A) चार पक्षों के (B) पाँच पक्षों के
 (C) तीन पक्षों के (D) सात पक्षों के
- (188) एक भाषा शिक्षक गद्य पठन के समय भाषा शिक्षण के किन लक्ष्यभूत कौशलों का प्रयोग करता है ?
 (A) आरोह अवरोह के साथ पठन (B) पठन एवं उच्चारण
 (C) श्रवण एवं पठन (D) उपरोक्त सभी
- (189) छात्रों की भाषाकीय क्षमताओं के आकलन के लिए सर्वाधिक सहायक है।
 (A) छात्र और अध्यापक की परस्पर औपचारिक बातचीत (B) छात्रों का अध्यापक के द्वारा प्रदत्त अभ्यास कार्य
 (C) छात्रों की परस्पर अनौपचारिक बातचीत (D) छात्रों की मात्र कक्षा में औपचारिक बातचीत
- (190) "विभिन्न अर्थों में सांकेतिक शब्द समूह ही भाषा है, जिसके द्वारा हम अपने मनोभाव दूसरों के प्रति सरलता से प्रगट करते हैं।" यह परिभाषा किसे दी है ?
 (A) डॉ. भोलानाथ तिवारी (B) डॉ. श्यामसुंदर दास
 (C) डॉ. देवेन्द्रनाथ शर्मा (D) आचार्य रामचन्द्र शुक्ल
- (191) निबंध का शाब्दिक अर्थ क्या है ?
 (A) बाँधना (B) छोड़ना (C) जोड़ना (D) तोड़ना
- (192) भाषा कोई पैतृक सम्पत्ति नहीं, किन्तु.....
 (A) अनमोल सम्पत्ति है। (B) अर्जित सम्पत्ति है।
 (C) वर्जित सम्पत्ति है। (D) व्यावसायिक सम्पत्ति है।
- (193) डॉ. राधाकृष्णन के अनुसार शिक्षा देना शिक्षक के लिए क्या बन जाता है ?
 (A) धर्म (B) कर्म (C) फर्ज (D) व्यवसाय
- (194) आधुनिक युग में साहित्य का विकास किसके कारण हुआ ?
 (A) गद्य (B) पद्य (C) चम्पू (D) व्याकरण

- (195) विद्यार्थी विशेषण की परिभाषा जाने। - यह निम्नलिखित में से किससे सम्बन्धित है ?
 (A) सामान्य उद्देश्य (B) विशिष्ट उद्देश्य
 (C) अपेक्षित वर्तन - परिवर्तन (D) अध्ययन प्रवृत्ति
- (196) भाषा कौशलों को और विभागों में विभाजित किया जाता है।
 (A) संयोग और वियोग (B) भावग्रहण और आत्मप्रकाशन
 (C) मौखिक और तार्किक (D) व्यक्त और अव्यक्त
- (197) वाचन के प्रकार हैं।
 (A) प्रगट और अप्रगट (B) सस्वर और मौन
 (C) लयबद्ध (D) आरोह-अवरोह
- (198) मूल्यांकन अध्यापन के साथ-साथ निरंतर चलाने वाली प्रक्रिया कौन-सी नहीं है ?
 (A) मौखिक कसौटी करना (B) लिखित कसौटी करना
 (C) प्रायोगिक कसौटी करना (D) सैद्धांतिक कसौटी करना
- (199) निम्नलिखित काव्य-शिक्षण की प्रणालियों में से कौन-सी नहीं है ?
 (A) समीक्षा प्रणाली (B) तुलना प्रणाली
 (C) व्यक्ति प्रणाली (D) गीत तथा अभिनय प्रणाली
- (200) निम्नलिखित प्रत्यक्ष विधि की विशेषताएँ कौन-सी नहीं हैं ?
 (A) संभाषण पर जोर देना (B) भाषा की ईकाई वाक्य
 (C) अक्षरज्ञान की अपेक्षा (D) अभिनयपूर्ण अभिगम

रइ काम माटेनुं पेईज

रु काम माटेनुं पेडु

परीक्षा पूरी थया आद उत्तरपत्र (OMR SHEET) अंड निरीक्षकने ढुल्लुं (कवरमां मुक्या वगर) परत कर्या आद ञ परीक्षा अंड छुडवानु रडेशे. तेम करवामां कसूर थयेथी शिस्तभंगना पगलां गणी परीक्षा माटे ञे ते उमेदवारने गेरलायक डेरववामां आवशे.